

انگیزه ممنوعیت برخی مشاغل برای زنان چیست؟

شهریور 16، 1393

زنان در جامعه ایران معمولاً منشأ تحولات مهم اجتماعی بوده‌اند. با این حال به تناسب تغییرات اجتماعی در ساختار سیاسی کشور موقعیت زنان دچار چالش شده است. ریشه این تغییرات حتی به دوران پیش از اسلام، بعد از اسلام و به خصوص به دوران معاصر بر می‌گردد. نگاهی گذرا به تاریخ ایران نشان می‌دهد، هیچ‌گاه زنان به طور مطلق در انزوا نبوده‌اند و هر بار با هر محدودیتی مقابله و خود را به اجتماع تحمیل کرده‌اند.

آنطور که تاریخ نویسان می‌گویند: «پوران‌دخت» شاهنشاه ایران در زمان حکومت ساسانی زنی بود که بر بیش از 10 کشور آسیای پادشاهی کرده است. حضور زنان موثر در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی در دوره معاصر بیش از پیش می‌تواند ما را در وضعیت پیش رو یاری دهد. در فرهنگ‌های فولکلور نیز می‌توان رد آوازه زنان حماسی را پیدا کرد که تحولات منطقه تنها با حضور آنها امکان پذیر بوده است. برای نمونه سردار مریم بختیاری از فرماندهان سپاه بختیاری در ماجرای فتح تهران و در دوران مشروطه است که یک زن در دوره ای که زنان باید در اندرونی می‌ماندند در جنگ دخالت مستقیم داشته است. اگرچه می‌توان موقعیت زنان در جوامع مختلف جهان را بررسی کرد و به نتایج نسبتاً مشابهی رسید اما آنچه بیش از همه چیز دارای اهمیت به نظر می‌رسد، رشد جوامع معاصر است که توانسته محدودیت زنان را با تمام شاخص‌های فرهنگی به کنار بزند و حضور زنان را به رسمیت بشناسد. طرح ممنوعیت و محدودیت زنان برای حضور در مشاغل خاص، مانند کافی شاپ داری؛ این روزها سبب شده مسئله زنان و حضور اجتماعی - اقتصادی آنها بار دیگر سر زبان‌ها بیفتد که اساساً زنان در کجای جامعه قرار دارند. اگرچه زنان هر چند وقت یکبار به تیر رسانه‌ها بدل می‌شوند و هر بار با اندکی نقد و تقدیر مسئله آنها فروکش می‌کند. بعد از آنکه مدیران شهرداری تهران از طرح تفکیک جنسیتی و جداسازی زن و مرد در محیط‌های کاری این نهاد اجتماعی سخن گفتند؛ موجی از انتقاد به پا خاست که این طرح کرامت زن را هدف گرفته است. با این حال موافقان طرح تفکیک باز هم کرامت زن را مد نظر قرار دادند و ارتقای منزلت زن را در جداسازی محیط‌های کاری عنوان کردند که مثلاً می‌تواند زن را از آسیب‌های حضور مردانه مصون نگه

دارد!

تفکیک زنان مفید است

یک وکیل دادگستری در این باره معتقد است؛ طرح تفکیک زنان در شهرداری مفید است چون از ایجاد یک سری روابط ناپسند در محیط کار جلوگیری می‌کند! مضر است چون همسان شدن جنسیتی محیط کار را ندمان و کیفی سازی را پائین می‌آورد.

معصومه مهرانامی به ابتکار می‌گوید: تفکیک امر مناسبی است و باید حد شرعی رعایت شود و به نحوی ایجاد شبهه نکند. ما نباید به خاطر اشکالاتی که غرب ممکن است به ما بگیرد، محدودیت‌های شرعی را از بین ببریم، اگر قرار باشد پا به پای غرب پیش برویم باید در همه امور همه چیز را وا بدهیم.

منع زنان قانونی نیست

با این حال یک فعال حوزه زنان معتقد است هیچ منع قانونی و حقوقی برای فعالیت زنان در اجتماع وجود ندارد و قانون در هیچ جایی زن را محدود و محکوم به حضور در خانه نکرده است. وضع مقرراتی که با محدودیت همراه است هم برای زن و هم برای مرد خلاف منشور آزادی و بر خلاف قانون اساسی است. به گفته فریده غیرت تصمیماتی که برخی نهادها برای محدودیت‌های اشتغال و حضور زنان در اجتماع ایجاد می‌کند تحت هیچ شرایطی بر اساس قانون نیست و نباید ریشه این مقررات را در قانون جست‌وجو کنیم. هدف از این مقررات ایجاد محدودیت بیشتر است!

وی به منع اشتغال زنان در کافیشاپ‌ها اشاره کرد و گفت: محدودیت کار در کافیشاپ و مشاغلی از این دست محدودیتی مضاعف برای فعالیت کاری زنان و دور کردن آنها از جامعه ارزیابی می‌شود. اگر اشتغال در این محله‌ها برای بانوان بد است و منجر به مفسده می‌شود، بیشک برای آقایان نیز مخرب است و از آنجایی‌که که قانون برای مرد و زن متفاوت عمل نمی‌کند و به طور یکسان تصمیم می‌گیرد، پس اشتغال مردان در کافیشاپ‌ها نیز باید محدود شود.

به گفته این فعال حوزه زنان با این نوع مقررات شأن و منزلت زنان بالا نمی‌رود و اتفاقاً اعتبار بانوان را زیر سوال می‌برد، مسئله‌ای است که فاقد وجهت قانونی و حقوقی است، چراکه در هیچ کجای کتاب قانون اساسی، به منزلت اشاره‌ای نشده و به طور خاص اشتغال زنان در

کافی‌شاپ‌ها را خلاف شأن ندانسته است.

زنان و منزلت اجتماعی

به باور بسیاری، کم و زیاد شدن اعتبار زنان به محیط‌های اجتماعی و کاری وی مربوط نیست. جامعه زنان تحصیل کرده ایرانی که درصد بالایی از کرسی‌های دانشگاه را اشغال کرده با ترفندهای محدود سازی نمی‌توان کنترل کرد بلکه باید بستر مناسب برای استفاده از پتانسیل زنان ایجاد شود و با ایجاد تنگنا نمی‌توان اجتماع را سالم سازی کرد! ایجاد ممانعت و محدودیت اشتغال بانوان از نظر موافقان می‌تواند زنان، را در انتخاب مشاغل آسانتر یاری دهد تا آنها بتوانند به کارهای اولیه مثل بچه داری و رسیدگی به امور خانواده پردازند اما به باور مخالفان این رفتار فاقد دلایل منطقی و عقلی است و اینکه در بعضی حرفه‌ها زنان آزادند کار کنند و در بعضی حرفه‌ها محدود هستند می‌تواند نظام توازن اجتماعی و رشد ساختاری جامعه را چالش جدی مواجه کند.

ابتکار